

Nhớ về ngày hội lớn

Có lẽ, Thái Bình là địa phương duy nhất có một lễ hội “hàng tỉnh” được tổ chức thường niên vào ngày 14/10 mang tên ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống. Năm 2017 là năm thứ 27 ngày hội được tổ chức với quy mô, nội dung, hình thức khác nhau.

Việc duy trì ngày hội này hàng năm từ cơ sở đến tỉnh đã góp phần thiết thực vào việc khơi dậy tính tự chủ, tự quản về văn hóa văn nghệ của các tầng lớp nhân dân, góp phần hiệu quả vào việc chấn hưng các loại hình văn hóa, thể thao truyền thống; bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa vật thể và văn hóa phi vật thể của từng cộng đồng làng, đồng thời cũng là để nhận diện đầy đủ hơn kho tàng văn hóa, thể thao truyền thống phong phú, đa dạng của Thái Bình.

Tuy nhiên, do những nguyên nhân chủ quan, khách quan khác nhau, càng về những năm gần đây ngày hội này càng có vẻ như rơi dần sự quan tâm của các tầng lớp nhân dân trong tỉnh.

Có một thực tế là, hiện tại, không chỉ người dân mà còn có một bộ phận cán bộ còn nhận thức khá lơ mơ về mục đích, ý nghĩa của việc tổ chức ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống. Cũng có lẽ, có cả những người trong cuộc chưa thật sự chú trọng việc duy trì trong ngày hội các loại hình văn hóa, thể thao truyền thống mang nét riêng, nét trội của Thái Bình. Chính vì vậy mà có kỳ hội đã diễn ra tình trạng các môn thể thao hiện đại và sân khấu chuyên nghiệp lần lượt cả các loại hình văn hóa, thể thao cổ truyền do dân tự sáng tạo và chơi nhàn...

Còn nhớ, năm 1990 là năm có nhiều ngày kỷ niệm lớn của đất nước, trong đó có kỷ niệm 45 năm Quốc khánh 2/9. Riêng với Thái Bình lại có ngày lễ trọng: kỷ niệm 100 năm ngày thành lập tỉnh (21/3/1890 - 21/3/1990), 60 năm ngày khởi nghĩa của nông dân Tiền Hải (14/10/1930 - 14/10/1990). Nhằm tập trung các hoạt động với quy mô lớn vào cùng một ngày, Ban Thường vụ Tỉnh ủy quyết định tổ chức lễ kỷ niệm các sự kiện của đất nước và của tỉnh vào ngày 14/10.

Để chuẩn bị cho ngày lễ trọng đại này, ngay từ đầu năm, tỉnh đã triển khai kế hoạch tổ chức cuộc tổng biểu dương các loại hình văn hóa, thể thao truyền thống của tỉnh với

Màn biểu diễn võ thuật trong ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống 14/10.

Ảnh: NGỌC LINH

quy mô chưa từng có. Đó là lần đầu tiên các cổ kiệu bát cống, các cổ khám, cổ ngai cổ kính cùng các đồ tế khí độc đáo từ các làng quê được rước về tỉnh. Ngoài biểu diễn chèo, múa rối nước thì đó cũng là lần đầu tiên các loại hình diễn xướng dân gian đặc sắc cùng các hình thức thể thao truyền thống mang tính thượng võ được các nghệ nhân trong tỉnh đưa về tham gia ngày hội như múa bát dật, múa giáo cờ giáo quạt, múa kéo chữ, kèn đồng, trống trắc, di kheo, đua chài, vật, võ... Năm ấy, từ 3 giờ sáng ngày 14/10, nhiều tuyến phố chính trong thị xã Thái Bình đã chật ních các đoàn về tập kết, diễu hành biểu dương lực lượng và trình diễn đến tận cuối giờ chiều. Các nghệ nhân dân gian vô cùng hồ hởi, tự hào vì lần đầu tiên được “mang chèo lên đám ở tỉnh”. Các tầng lớp nhân dân vô cùng náo nức vì lần đầu tiên được biết đến những tinh hoa văn hóa truyền thống của quê hương.

Theo nguyện vọng của nhiều cộng đồng làng, ngày 14/10/1991, lễ hội này lại được tổ chức theo quy mô từng làng, từng xã, từng huyện với những sắc thái khác nhau và tập trung về tỉnh một số loại hình mới khôi phục được.

Nhận rõ hiệu quả thiết thực của hình thức hoạt động này, năm 1992, UBND tỉnh ban hành quyết

định lấy ngày 14/10 hàng năm là ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống của Thái Bình.

Tuy theo quy mô khác nhau, từ năm 1990 đến nay, lễ hội 14/10 hàng năm vẫn được duy trì đều đặn. Cứ 5 năm một lần, lễ hội lại được tổ chức với quy mô lớn. Chính nhờ việc tổ chức các hình thức hoạt động của loại hình lễ hội này mà nhiều trò chơi, trò diễn dân gian mang đậm sắc thái của cư dân nông nghiệp, trồng lúa nước ở Thái Bình tưởng như “một đi không trở lại” đã được khôi phục và bảo lưu, trở thành thương hiệu cho mỗi hội làng trong tỉnh như mùa ông Đùng bà Đà ở hội làng Quang Lang, mùa bết ở hội làng Vọng Lỗ, mùa éch vò, chèo chài cạn ở hội chùa Keo, mùa kéo chữ ở một số làng xã thuộc huyện Quỳnh Phụ, tục vật cầu ở hội đền Hết, tục thi diều sáo ở hội Sáo Đền, tục mò trứng, bắt vịt, leo cây chuối lấy lửa nấu cơm thi ở hội làng Tống Vũ, tục kéo lửa nấu cơm thi trong một số hội làng ở Kiến Xương...

Từ năm 2001 đến nay, việc trao bằng công nhận di tích lịch sử, văn hóa và bằng công nhận làng văn hóa, đơn vị văn hóa được tổ chức trong lễ hội 14/10 của tỉnh đã góp phần tôn vinh thêm các danh hiệu văn hóa của nhà nước và của tỉnh trao cho các địa phương, đơn vị đồng thời

cũng khơi thêm niềm tự hào cho mỗi làng quê.

Điều đáng chú ý hơn cả là hệ thống các di sản văn hóa vật thể như đình, chùa, đền, miếu ở các địa phương trong tỉnh đã có một thời trải mấy thập kỷ ít được quan tâm gìn giữ, nhiều hội làng không được duy trì. Vốn dĩ đa phần các loại hình văn hóa phi vật thể như các trò chơi, trò diễn, trò đua tài thì khéo thường vẫn được tổ chức trong các hội làng. Vì hội làng không được duy trì nên các nghệ nhân không còn không gian để hoạt động. Khi làng trên xã dưới khôi phục và duy trì hội làng thì ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống của tỉnh hàng năm luôn như một tiếng điệp khuyến khích việc khôi phục, bảo lưu và phát huy tiềm năng, tiềm lực sáng tạo của các cộng đồng làng, tạo được sự sâu rễ, bền gốc trong tiến trình xã hội hóa các hoạt động văn hóa, thể thao, làm nền tảng vững chắc vun đắp tinh cộng đồng, cộng cảm trong phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”.

Chính từ sự ra đời và duy trì đều đặn lễ hội 14/10 mà Thái Bình đã tạo được môi trường văn hóa để khuyến khích các nghệ nhân dân gian trao truyền lại “vốn liếng” của mình cho các thế hệ sau. Nếu không có hội làng truyền thống được khôi phục, nếu không có sự khích lệ từ lễ

hội 14/10, hẳn là những giá trị tinh hoa văn hóa văn nghệ truyền thống của Thái Bình sẽ lần lượt ra đi cùng các nghệ nhân khi họ về già. Đó chính là thước đo việc giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa của mỗi cộng đồng làng. Cũng lại chính do khối xương và duy trì lễ hội 14/10 đã góp phần để hàng chục nghệ nhân chèo, múa rối nước, múa giáo cờ giáo quạt... được nhà nước phong tặng danh hiệu nghệ nhân ưu tú...

Việc tổ chức ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống hàng năm đã cho thấy lễ hội này rất hợp lòng dân và được đông đảo các tầng lớp nhân dân trong tỉnh hào hứng tham gia. Đường nhiên, việc mỗi năm huy động các loại hình nào tham gia ở tỉnh để tạo được sức hấp dẫn riêng vốn cũng không mấy dễ dàng.

Đường như, càng về những năm gần đây, những trò chơi, trò diễn đua tài thì khéo mang tính truyền thống ở các làng xã càng ít được khôi phục thêm nên lễ hội 14/10 hàng năm ít có thêm nét mới, khó tạo thêm được nét hấp dẫn mới với công chúng và cũng có lẽ nguồn kinh phí để huy động các hoạt động văn hóa văn nghệ dân gian ở các làng xã lên tỉnh cũng ngày càng khó khăn hơn.

Để phát huy được ngày hội văn hóa, thể thao truyền thống mang sắc thái rất riêng của Thái Bình thì vai trò tham mưu của ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch là rất quan trọng và cần thiết nhưng bên cạnh đó cũng rất cần sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và việc huy động các nguồn lực xã hội hóa. Ở các huyện và thành phố cũng rất cần tiếp tục duy trì ngày hội này để tôn vinh các giá trị truyền thống của các làng xã. Mỗi địa phương có cách làm riêng với những sắc thái riêng.

Thiết nghĩ, kho tàng văn hóa văn nghệ dân gian của Thái Bình là vô cùng phong phú. Kho tàng ấy là của dân và do dân sáng tạo ra. Là một hoạt động mang nét riêng trong các hoạt động văn hóa, thể thao của Thái Bình, lễ hội văn hóa, thể thao truyền thống 14/10 vốn là một lễ hội của dân, do dân và vì dân. Mong rằng ngày hội mang đậm tính văn hóa, nhân văn này của Thái Bình sẽ ngày càng thu hút được sự quan tâm của công chúng cả trong và ngoài tỉnh.

NGUYỄN THANH
(Vũ Quý, Kiến Xương)

TUỔI TRẺ TRUNG AN Tình nguyện vì cộng đồng

Với tinh thần nhiệt huyết, sự đoàn kết, sáng tạo, tuổi trẻ Trung An đã có nhiều hoạt động ý nghĩa, phần việc thiết thực góp phần vào sự phát triển của địa phương, trở thành điểm sáng trong công tác đoàn và phong trào thanh niên của huyện Vũ Thư.

Trước đây, sống trong căn nhà xuống cấp nghiêm trọng, hoàn cảnh neo người, mắc bệnh không đi lại được nên mỗi khi nghe tin có bão là bà Nguyễn Thị Nguỳnh, 70 tuổi, vợ liệt sĩ ở thôn Lang Trung, xã Trung An lại thấp thỏm, lo lắng. Kể từ ngày được đoàn viên thanh niên (ĐVTN) trong xã hỗ trợ sửa chữa lại nhà, bà Nguỳnh bớt đi nỗi lo mỗi khi mưa gió. Không chỉ sửa nhà, Đoàn Thanh niên xã Trung An còn vận động các nhà hảo tâm và thường xuyên đến thăm hỏi, tặng quà động viên bà mỗi dịp lễ, tết.

Anh Nguyễn Văn Quynh, Bí thư Đoàn Thanh niên xã Trung An chia sẻ: Đây chỉ là một trong nhiều hoạt động của ĐVTN địa phương hướng về cộng đồng. Để có được nguồn hỗ trợ giúp đỡ các gia đình khó khăn, chúng tôi thường vận động ĐVTN trong xã và vận động qua mạng facebook, mang lại hiệu quả thiết thực. Điểm nổi bật nữa trong công tác đoàn và phong trào thanh niên ở Trung An phải kể đến phong trào “Xung kích, tình nguyện phát triển kinh tế - xã hội, bảo vệ Tổ quốc”. Toàn xã hiện có 54 gia trại, đa số do thanh niên làm chủ cho hiệu quả kinh tế cao. Thu nhập của mỗi gia trại bình quân đạt trên 60 triệu đồng/

năm. Ngoài ra, hưởng ứng phong trào “Tuổi trẻ xây dựng nông thôn mới”, đã có 250 lượt ĐVTN tham gia đảm nhận phần việc thanh niên như công trình đường giao thông nông thôn, giao thông thủy lợi nội đồng, xây dựng sân chơi cho thiếu nhi... Cùng với đó, ĐVTN trong xã thực hiện nghiêm chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; tuyên truyền, vận động nhân dân cùng thực hiện và đưa các chủ trương, chính sách vào cuộc sống.

Thực hiện lời dạy của Bác “Đầu cần thanh niên có, việc gì khó có thanh niên”, với tinh thần xung kích, tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng, Đoàn Thanh niên xã đã tích cực thực hiện các hoạt động ngày thứ bảy tình nguyện, ngày chủ nhật xanh, tổ chức cho ĐVTN vệ sinh môi trường, thu gom, xử lý rác thải tại các ngõ xóm vào ngày 24 hàng tháng, thu hút hơn 700 lượt ĐVTN tham gia. Ngoài ra, Đoàn Thanh niên xã còn phối hợp chặt chẽ với đoàn thanh niên các xã Song An, Nguyễn Xá tổ chức thấp nền trị an, tu sửa nghĩa trang liệt sĩ và tặng quà gia đình người có công nhân kỷ niệm ngày Thương binh - Liệt sĩ 27/7 với số tiền 13 triệu đồng. Năm 2014, Đoàn Thanh niên xã phối hợp với Cầu lạc bộ thấy thuốc trẻ huyện Vũ Thư tổ chức khám bệnh, tư vấn sức khỏe, cấp thuốc miễn phí cho hàng trăm đối tượng chính sách với số tiền hơn 12 triệu đồng.

Cùng với thực hiện công tác đoàn và phong trào thanh niên, Đoàn Thanh niên xã Trung An cũng

luôn chú trọng xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh. Với phương châm “Đoàn mạnh, hội rộng, đoàn viên tiêu biểu, hội viên tích cực”, 5 năm qua, các chi đoàn đã kết nạp thêm 112 đoàn viên, lựa chọn giới thiệu 23 đoàn viên ưu tú đi học lớp bồi dưỡng nhận thức về Đảng, 13 đoàn viên ưu tú đã được kết nạp Đảng. Đến nay, 6/6 chi đoàn đều hoạt động hiệu quả, thu hút trên 500 đoàn viên tham gia. Trong công tác tuyên quân, Đoàn Thanh niên xã và các chi đoàn phối hợp chặt chẽ với các ban, ngành, đoàn thể địa phương và các thôn tham gia rà soát, đăng ký tuổi 17 cho nam công dân; đồng thời, tuyên truyền, vận động, tổ chức thăm hỏi, tặng quà và giao lưu văn nghệ trước khi lên đường nhập ngũ nên công tác tuyên quân của địa phương luôn đạt, vượt chỉ tiêu hàng năm, chất lượng thanh niên tham gia quân đội ngày càng được nâng lên. Ngoài ra, mỗi năm có từ 50 - 60 ĐVTN tham gia huấn luyện dân quân địa phương, quân số, chất lượng huấn luyện luôn được bảo đảm.

Ông Nguyễn Văn Trinh, Chủ tịch UBND xã Trung An cho biết: Trong những năm qua, tuổi trẻ Trung An đã thể hiện vai trò xung kích, tích cực, sáng tạo trong mọi hoạt động, phong trào, đặc biệt là lực lượng chủ công trong các hoạt động thể thao, văn nghệ quần chúng, góp phần cùng Đảng bộ, chính quyền và nhân dân địa phương thực hiện hiệu quả mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội.

TẮT ĐẠT

Tuổi trẻ Trung An tham gia vệ sinh đường làng ngõ xóm.

Phòng, chống tệ nạn xã hội trong trường học

Nhận thức rõ tầm quan trọng của công tác phòng, chống tệ nạn xã hội (TNXH) trong học sinh, sinh viên, thời gian qua, Chi cục Phòng, chống tệ nạn xã hội (Sở Lao động - Thương binh và Xã hội) tích cực phối hợp với ngành Giáo dục và Đào tạo đẩy mạnh công tác tuyên truyền, góp phần nâng cao nhận thức về công tác phòng, chống TNXH trong trường học.

Một trong những biểu hiện rõ nhất của TNXH trong trường học những năm qua đó là tình trạng bạo lực trong học sinh, mang thai ngoài ý muốn, trong đó tình trạng nạo hút thai ở lứa tuổi vị thành niên ngày càng có chiều hướng gia tăng. Trao đổi với bác sĩ Trần Thị Minh Hoa, Phó

Giám đốc Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản tỉnh, những con số về nạo hút thai ở lứa tuổi vị thành niên được bác sĩ cung cấp khiến chúng tôi phải giật mình. Theo bác sĩ Hoa, những năm gần đây, số trẻ ở lứa tuổi vị thành niên mang thai ngoài ý muốn đến Trung tâm nạo hút thai có chiều hướng gia tăng. Năm 2015 có hơn 190 trẻ ở lứa tuổi vị thành niên đến Trung tâm nạo hút thai, con số này năm 2016 tăng lên tới 400 ca và 8 tháng đầu năm 2017 là 202 ca. Đó chỉ là số liệu tại Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản tỉnh, chưa phải là số liệu của các phòng khám, bệnh viện toàn tỉnh. Cũng theo bác sĩ Hoa, lứa tuổi vị thành niên là lứa tuổi có những thay đổi đột ngột, nhanh chóng

về tâm sinh lý, tính cách phát triển theo xu hướng mưu cầu sự độc lập, tự khẳng định bản thân, muốn tách khỏi kiểm soát của gia đình, mở rộng hơn nữa các mối quan hệ xã hội, đồng thời muốn tự quyết định các vấn đề liên quan đến bản thân. Chính vì vậy, tự bên trong trẻ đã xảy ra sự mất cân bằng tâm lý rất lớn, nếu chúng ta không hiểu, không thông cảm, không giúp đỡ kịp thời sẽ rất dễ xảy ra những hậu quả đáng tiếc. Để giải quyết hậu quả của mang thai ngoài ý muốn ở tuổi vị thành niên, có không ít nữ sinh đã phải nghỉ học, chuyển đi nơi khác để sinh con hoặc phải chuyển lên tuyến trên để xử lý gây ảnh hưởng đến sức khỏe, tâm lý.

Trước thực trạng trên, thời gian qua, Chi cục Phòng, chống tệ nạn xã hội đã phối hợp với các đơn vị trong ngành Y tế và ngành Giáo dục và Đào tạo tổ chức các buổi tuyên truyền liên quan đến công tác phòng, chống TNXH trong trường học. Từ đầu năm 2017 đến nay, các đơn vị y tế và giáo dục đã tổ chức trên 100 buổi tuyên truyền về sức khỏe sinh sản vị thành niên, xâm hại tình dục trẻ em, phòng, chống tệ nạn mại dâm, bạo lực học đường... Mỗi đây, Chi cục Phòng, chống tệ nạn xã hội phối hợp với Trường THPT Nguyễn Trãi tổ chức buổi tuyên thông về phòng, chống tệ nạn mại dâm và cách phòng ngừa tệ nạn mại dâm cho gần 2.000 học sinh. Các kiến thức về

TNXH, các hành vi xâm hại, cách phòng, chống lây nhiễm HIV, kỹ năng nhận biết và cách giải quyết tình huống bị xâm hại, lạm dụng... được các giảng viên truyền đạt thực sự là những kiến thức rất bổ ích đối với các em học sinh. Em Bùi Thị Thu Hà, học sinh lớp 10A2 chia sẻ: Từ trước đến

nay em chưa được tham gia các buổi tuyên thông về sức khỏe sinh sản vị thành niên và các vấn đề về TNXH đối với vị thành niên, vì thế các kiến thức từ buổi truyền thông giúp em và nhiều bạn học sinh trong trường hiểu rõ hơn, từ đó có cách phòng tránh hiệu quả.

Cùng với các buổi

truyền thông trực tiếp, Chi cục Phòng, chống tệ nạn xã hội cũng thường xuyên phối hợp với các đơn vị y tế, giáo dục in ấn hàng chục nghìn tờ rơi với các nội dung về chăm sóc sức khỏe sinh sản vị thành niên; phòng, tránh mang thai ngoài ý muốn; phòng, chống TNXH... phát tận tay các em

học sinh. Đồng thời, các trường tổ chức nhiều hoạt động ngoại khóa, các cuộc thi tìm hiểu kiến thức, giao lưu văn nghệ về công tác phòng, chống TNXH và tội phạm nhằm tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức, tinh thần cảnh giác của học sinh trước TNXH, các loại tội phạm cũng như không phân biệt, kỳ thị với những học sinh có người nhà nghiện ma túy, nhiễm HIV.

Để công tác phòng, chống TNXH trong trường học đạt hiệu quả cao, thời gian tới, Chi cục Phòng, chống tệ nạn xã hội tiếp tục phối hợp với các ngành chức năng tăng cường tuyên truyền công tác phòng, chống TNXH trong trường học. Cùng với nhà trường, các gia đình cũng cần quan tâm hơn nữa đến con em mình để tìm hiểu và chia sẻ những tâm tư, vướng mắc con gặp phải trong cuộc sống, trong học tập, từ đó cùng con tháo gỡ, không để mắc vào TNXH.

NGUYỄN CƯỜNG

Tuyên truyền kiến thức phòng, chống tệ nạn xã hội cho học sinh Trường THPT Nguyễn Trãi.